

ระเบียบกรมอัยการ

ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

พ.ศ. 2533

(แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ.2547)

ระเบียบกรมอัยการ
ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

(แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2547)

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ.2525 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 อธิบดีกรมอัยการจึงวางระเบียบว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2533 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือที่ขัด หรือแย้งกับระเบียบนี้โดยให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“สคช. กลาง” หรือ “สคช.กรมอัยการ” หมายถึง สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน กรมอัยการ

“สคช. จังหวัด” หมายถึง สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ประจำจังหวัด

“สคช. สาขา” หมายถึง สถานที่ที่กรมอัยการได้กำหนดให้เป็นสถานที่สำหรับให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน นอกจาก สคช. กลาง หรือ สคช. กรมอัยการ และ สคช. จังหวัด

“คสช. จังหวัด” หมายถึง คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำจังหวัด

“ทนายความอาสา” หมายถึง ทนายความตาม พ.ร.บ. ทนายความ พ.ศ. 2528 ซึ่งได้อาสาสมัครเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและกรมอัยการ หรือ สคช.จังหวัด ได้ลงทะเบียนรับไว้เป็นทนายความอาสา

“ทนายความอาสาอาวุโส” ** หมายถึง บุคคลซึ่งได้อาสาสมัครเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและสำนักงานอัยการสูงสุดหรือ สคช. จังหวัด ได้ลงทะเบียนรับไว้เป็นทนายความอาสาอาวุโส

“นิติกร” หมายถึง นิติกร ในสังกัด สคช. กลาง หรือ สคช. จังหวัด หรือ สคช. สาขา ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

“ผู้ยากจน” หมายถึง ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินหรือรายได้ หรือมีทรัพย์สินหรือรายได้ ไม่เพียงพอที่จะเสียค่าจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีโดยลำพังตนเองได้

“หัวหน้าพนักงานอัยการ” หมายถึง หัวหน้าพนักงานอัยการกองช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนใน สคช.กลาง อัยการจังหวัดใน สคช.จังหวัด และหัวหน้าพนักงานอัยการหรืออัยการจังหวัดใน สคช. สาขา ที่กรมอัยการแต่งตั้งแล้วแต่กรณี

หมวดที่ 1 ข้อความเบื้องต้น

ส่วนที่ 1 บททั่วไป

ข้อ 5. ให้ที่ทำการของสำนักงาน สคช. กลาง สคช. จังหวัด หรือ สคช. สาขา เป็นสำนักงานสำหรับให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

ข้อ 6. ให้ สคช. กลาง มีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนได้ทั่วราชอาณาจักร

สคช. จังหวัด มีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเฉพาะภายในเขตจังหวัด และ สคช. สาขา มีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเฉพาะภายในเขตพื้นที่ที่กรมอัยการกำหนด

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 4

ข้อ 7. ในการปฏิบัติงานการให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้หัวหน้าพนักงานอัยการจัดให้มีพนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ หรือทนายความอาสาไว้คอยบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนให้เพียงพอ เพื่อให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว และให้ควบคุมดูแล การให้บริการดังกล่าวดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และเป็นธรรม ให้หัวหน้าพนักงานอัยการจ่ายสำนวนแก่พนักงานอัยการ นิติกร หรือทนายความอาสา รับไปดำเนินการโดยการพิจารณาตามประเภทของบริการ และความยากง่ายของข้อปรึกษาหรือคดี

ข้อ 8. ในการขอความช่วยเหลือไม่ว่าในเรื่องใดๆ ให้ผู้ที่เดือดร้อน หรือเสียหายโดยตรง เป็นผู้ยื่นคำขอ ห้ามมิให้ร้องขอแทนกัน เว้นแต่กรณีจำเป็น หรือเป็นกรณีเร่งด่วนก็ให้รับเรื่องไว้ก่อน แล้วให้สอบข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายโดยเร็ว พร้อมทั้งจัดให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ยื่นคำขอ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้

ข้อ 9. ให้พนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ หรือทนายความอาสา ที่หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมาย เป็นผู้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ อาชีพ ฐานะทางครอบครัว รายได้ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลคดีหรือข้อปรึกษาของประชาชน ผู้ที่มาขอความช่วยเหลือตามแบบที่กรมอัยการกำหนด

กรณีที่ประชาชนติดต่อขอความช่วยเหลือผ่านส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่น และส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นนั้นได้ส่งเรื่องขอความช่วยเหลือมาให้ สคช. ดำเนินการ ก็ให้พนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ หรือทนายความอาสา ที่หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมาย เชิญผู้ขอมาให้ข้อเท็จจริงตามแบบที่กรมอัยการกำหนดดังกล่าวในวรรคแรก

ก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือ ให้พนักงานอัยการ นิติกร หรือทนายความอาสา เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอแก่การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

ข้อ 10. เมื่อพนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ หรือทนายความอาสา ที่หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมายสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากผู้ขอความช่วยเหลือแล้วให้เสนอความเห็นต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาว่ากรณีอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ได้หรือไม่ ถ้าอยู่ในหลักเกณฑ์ให้สั่งรับ ถ้าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ให้สั่งไม่รับ

คำสั่งรับหรือไม่รับคำขอความช่วยเหลือของหัวหน้าพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด เว้นแต่ใน สคช. กลาง หากเป็นกรณีหัวหน้าพนักงานอัยการสั่งไม่รับความช่วยเหลือ ให้เสนออัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือกฎหมายพิจารณาสั่ง คำสั่งของอัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมายให้เป็นที่สุด

ข้อ 11. *** การให้บริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ได้แก่การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือในการจัดทำนิติกรรมสัญญา การให้ความช่วยเหลือในการประนอมข้อพิพาทและการให้ความช่วยเหลือทางอรรถคดี เช่น การรับว่าต่าง การรับแก้ต่างและการยื่นคำร้องในคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน และอื่นๆ ซึ่งการให้บริการดังกล่าวเป็นการบริการโดยไม่คิดค่าตอบแทน หรือค่าธรรมเนียมใดๆ โดยให้อยู่ภายใต้ระเบียบนี้

งานในหน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานอัยการซึ่งพนักงานอัยการเป็นคู่ความให้พนักงานอัยการเบิกจ่ายค่าธรรมเนียมในการดำเนินคดีจากเงินงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุดให้แก่ผู้ขอความช่วยเหลือซึ่งยากจน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการดำเนินคดีให้นาระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2538 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 12. เมื่อพนักงานอัยการ นิติกร หรือทนายความอาสา รับเรื่อง หรือคดีใดไว้ดำเนินการแล้ว ให้รีบดำเนินการโดยเร็วตามประเภทของบริการของการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายนั้นๆ

ข้อ 13. การพิจารณาดำเนินการของพนักงานอัยการ และนิติกร ให้บันทึกเสนอความเห็นชอบ หรือคำสั่งตามลำดับชั้นตามแบบแผนของทางราชการ ส่วนการพิจารณาดำเนินการของทนายความอาสา ให้ทนายความอาสาเสนอความเห็นต่อหัวหน้าพนักงานอัยการ เพื่อให้ความเห็นชอบ ในกรณีมีทนายความอาสาอาวุโสให้เสนอผ่านทนายความอาสาอาวุโสด้วย

ข้อ 14. ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ หากมีปัญหาหรือข้อขัดข้อง ให้เสนอกรมอัยการพิจารณาเป็นเรื่องๆไป ยกเว้นในกรณีเร่งด่วนให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจพิจารณาปฏิบัติไปตามที่เห็นสมควร โดยมีให้เสียหายแก่ราชการ

ส่วนที่ 2

การลงสารบบ

ข้อ 15. เมื่อมีประชาชนมาขอความช่วยเหลือจาก สคช. หรือในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นได้ส่งเรื่องที่ประชาชนขอความช่วยเหลือมายัง สคช. ให้เจ้าหน้าที่รับเรื่องลงสารบบการขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย

*** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 ข้อ 3

เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการมีคำสั่งรับ หรือไม่รับดำเนินการตามคำขอความช่วยเหลือ ให้เจ้าหน้าที่นำลงสารบบตามวรรคแรกด้วย

ในกรณีสั่งไม่รับดำเนินการ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมคืนเอกสารหลักฐานให้แก่ผู้ขอความช่วยเหลือโดยเร็ว

ข้อ 16. ในกรณีที่มีคำสั่งรับคำขอความช่วยเหลือให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้เจ้าหน้าที่รับเรื่องไปลงสารบบตามประเภทบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย คือการให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือในการจัดทำนิติกรรมสัญญา การให้ความช่วยเหลือในการประนอมข้อพิพาท และการให้ความช่วยเหลือทางอรรถคดี ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่การควบคุมดูแล และติดตามประเมินผล

(2) เมื่อการดำเนินการให้ความช่วยเหลือยุติลงแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ลงสารบบผลการดำเนินการนั้น ๆ ไว้ทุกครั้ง

หมวดที่ 2

อำนาจหน้าที่ของ สคช.

ส่วนที่ 1

บททั่วไป

ข้อ 17. เรื่องใด หรือคดีใด เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการ สคช. กลาง พิจารณาแล้วเห็นว่าหากให้ สคช. จังหวัด หรือ สคช. สาขา ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง หรือดำเนินคดี หรือดำเนินการประการอื่นจะสะดวก และรวดเร็วกว่าก็ให้ส่งเรื่อง หรือคดีนั้นๆ ให้ สคช. จังหวัด หรือ สคช.สาขา ดำเนินการได้ ในทางกลับกัน สคช.จังหวัด หรือ สคช.สาขา อาจส่งเรื่องหรือคดีใดไปให้ สคช.กลาง สคช.จังหวัด หรือ สคช.สาขาอื่นดำเนินการก็ได้ หากเห็นว่าการดำเนินการจะสะดวกและรวดเร็วกว่า

ข้อ 18. ให้ สคช. กลาง สคช. จังหวัด และ สคช. สาขา แต่ละแห่งมีอำนาจกำหนดวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เกิดการประสานงานที่ดี มีความคล่องตัวสะดวกรวดเร็ว เกื้อกูล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของทนายความอาสา ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการดูแลติดตามประเมินผลโดยไม่ขัดต่อระเบียบนี้

ส่วนที่ 2

เรื่องที่มีให้รับดำเนินการ

ข้อ 19. คำขอให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้ ห้ามมิให้รับไว้ดำเนินการ

(1) เรื่องที่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีมติ หรือคำสั่งเด็ดขาดในเรื่องนั้นแล้ว

(2) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะเป็น ผู้ช่วยเหลือและเรื่องอยู่ในระหว่างดำเนินการของหน่วยงานนั้นๆ

(3) เรื่องที่อัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือหัวหน้าพนักงานอัยการ เคยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจให้ความช่วยเหลือได้ และได้สั่งยุติการช่วยเหลือแล้ว เว้นแต่ใน กรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ อันจะทำให้ผลของการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเปลี่ยนไป

(4) เรื่องที่คู่กรณีเคยประนีประนอมยอมความกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอให้แก้ไข หรือคัดค้านการประนีประนอมยอมความเดิมโดยมีหลักฐานหรือ ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ปรากฏชัดในภายหลัง และการให้ความช่วยเหลือจะไม่เป็นการ กระทบกระเทือนสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทน

(5) เรื่องเกี่ยวกับคดี ซึ่งผู้ขอความช่วยเหลือได้เคยว่าจ้างทนายความหรือมี ทนายความ หรือมีหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอยู่แล้ว

(6) เรื่องที่เป็นคดี หรือข้อพิพาทอันเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายหรือระเบียบ แบบแผนกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่นั้น ๆ เว้นแต่กรณีที่อัยการพิเศษ ฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือหัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณาให้รับไว้ดำเนินการเป็นเรื่อง ๆ ไป

ส่วนที่ 3

การให้คำปรึกษาหารือ

ข้อ 20. การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย เป็นการให้บริการแก่ประชาชนโดยเสมอภาคกันโดยไม่คำนึงถึงฐานะ รายได้ และจะต้องให้คำปรึกษาไปในทางที่ถูกที่ควรตามทานองคลอง ธรรม ไม่เป็นการเอารอดเอาเปรียบผู้อื่น และไม่ฝ่าฝืน หรือหลีกเลี่ยงกฎหมาย

ก่อนให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาต้องฟังข้อเท็จจริงให้ถ่องแท้เสียก่อนและให้ปรึกษาหารือกับหัวหน้าพนักงานอัยการ พนักงานอัยการ หรือทนายความอาสาอาวุโสที่หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้คำปรึกษานั้นเป็นไปด้วยความถูกต้องและยุติธรรม

เมื่อผู้ให้คำปรึกษาได้คำปรึกษาที่ถูกต้องตามวรรคสองแล้ว ก็ให้คำปรึกษาแก่ผู้ขอความช่วยเหลือตามคำปรึกษานั้น และให้บันทึกคำปรึกษานั้นไว้เป็นหลักฐานตามแบบที่กรมอัยการกำหนดดังกล่าวด้วย และให้ผู้ขอความช่วยเหลือลงลายมือชื่อรับทราบ แล้วให้เสนอต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบด้วย

ข้อ 21. ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษา ทนายความอาสาอาวุโส พนักงานอัยการ หรือหัวหน้าพนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องที่จะให้คำปรึกษานั้นเป็นเรื่องสำคัญ หรือยุ่งยาก จำเป็นต้องใช้เวลาพิจารณาข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ทันที ก็ให้ผู้ให้คำปรึกษานัดหมาย สรุปรายข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายพร้อมทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่ง

เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการมีความเห็นประการใดแล้ว ให้ผู้ให้คำปรึกษาหาหนังสือนัดให้ผู้ขอความช่วยเหลือมารับทราบ โดยให้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน แล้วเสนอให้หัวหน้าพนักงานอัยการทราบด้วย

ส่วนที่ 4

การจัดทำนิติกรรมและสัญญา

ข้อ 22. การให้ความช่วยเหลือในการจัดทำนิติกรรมสัญญา หรือสัญญาจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เฉพาะประชาชนที่ยากจนเท่านั้นโดยจัดทำไปตามประสงค์ของผู้ขอแต่ทั้งนี้จะต้องไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

ให้ผู้ร่างนิติกรรมสัญญาเสนอร่างดังกล่าวต่อหัวหน้าพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะมอบให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือนำไปใช้ และให้เก็บสำเนานิติกรรมสัญญาไว้อย่างน้อย 1 ชุด

ส่วนที่ 5

การประนอมข้อพิพาท

ข้อ 23. “ข้อพิพาท” หมายถึง ข้อพิพาทเกี่ยวกับความแฟง หรือความอาญาซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้

ข้อ 24. การให้ความช่วยเหลือในการประนอมข้อพิพาท ให้กระทำโดยไม่คำนึงถึงฐานะรายได้ ของผู้ขอความช่วยเหลือเพื่อยุติข้อพิพาทอันจะมีผลให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม การประนอมข้อพิพาทให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี

ข้อ 25. ในการประนอมข้อพิพาทให้ผู้ทำหน้าที่ประนอมข้อพิพาทเชิญคู่กรณี มาเพื่อสอบถามความประสงค์ว่าจะยินยอมให้พนักงานอัยการ หรือทนายความอาสา ทำการประนอมข้อพิพาทหรือไม่

ในกรณีที่คู่กรณีไม่ยินยอมให้ทำการประนอมข้อพิพาท ให้จัดแจ้งเหตุผลนั้นไว้ แล้วให้คู่กรณีลงลายมือชื่อรับทราบด้วย

ข้อ 26. เมื่อคู่กรณียินยอมให้พนักงานอัยการ หรือทนายความอาสาทำการประนอมข้อพิพาทก็ให้ผู้ทำการประนอมข้อพิพาทแจ้งสิทธิหน้าที่ และพันธะทางกฎหมาย อันเป็นผลจากการประนอมข้อพิพาทให้คู่กรณีทราบโดยละเอียดแจ้งชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลของคดีอาญาในความผิดอันยอมความได้

ข้อ 27. ในการประนอมข้อพิพาท ให้ผู้ทำหน้าที่ประนอมข้อพิพาทเชิญคู่กรณีบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบข้อเท็จจริง รวมทั้งตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องโดยความยินยอมของเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง

ข้อ 28. เมื่อคู่กรณีตกลงกันได้ ก็ให้ผู้ทำหน้าที่ประนอมข้อพิพาทจัดทำร่างสัญญา ประนีประนอมยอมความ ความแฟงหรือความอาญา โดยให้คู่กรณีอ่านหรืออ่านให้ฟังจนเข้าใจ ข้อความที่ตกลงกันได้โดยตลอดแล้วเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาตรวจร่างและเมื่อได้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามที่หัวหน้าพนักงานอัยการได้ตรวจร่างเสร็จแล้ว ก็ให้อ่านให้คู่กรณีทราบ และให้คู่กรณีลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน และให้ผู้ทำหน้าที่ประนอมข้อพิพาทลงลายมือชื่อในฐานะผู้ทำการประนอมข้อพิพาทไว้ด้วย

ข้อ 29. ในกรณีที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้ ให้นำข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ให้จัดทำขึ้นให้เพียงพอต่อจำนวนคู่กรณีโดยมีข้อความถูกต้องตรงกันทุกฉบับ แล้วมอบให้คู่กรณียึดถือไว้ฝ่ายละ 1 ฉบับ และอีกหนึ่งฉบับให้เก็บไว้ที่ สคช. ที่ทำการประนอมข้อพิพาท แล้วรายงานให้หัวหน้าพนักงานอัยการทราบด้วย

ส่วนที่ 6

การให้ความช่วยเหลือในทางอรรถคดี

ข้อ 30. การให้ความช่วยเหลือในทางอรรถคดี ให้พิจารณาให้ความช่วยเหลือในกรณีต่อไปนี้

(1) ในทางคดีอาญาให้พิจารณารับว่าต่าง แก่ต่างได้เฉพาะคดีที่เป็นความผิดอันยอมความได้ และผู้เสียหายหรือผู้ขอความช่วยเหลือยังมีได้ร้องทุกข์ หรือมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย และถ้าผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีที่จะมาขอความช่วยเหลือจะต้องปรากฏว่า ผู้ขอไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีที่พนักงานอัยการเป็นผู้สั่งคดี หรือเป็นโจทก์ และต้องปรากฏว่าผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้ยากจนประกอบกับมีหลักฐานเพียงพอว่าผู้ขอไม่ได้รับความเป็นธรรมสมควรได้รับความช่วยเหลือ

(2) ในทางคดีแพ่ง และอื่น ๆ ให้พิจารณารับว่าต่าง แก่ต่าง ให้เฉพาะ ผู้ยากจนซึ่งได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือเป็นคดีที่มีเหตุผลอันสมควรให้ความช่วยเหลือ

ข้อ 31. การให้ความช่วยเหลือทางอรรถคดี ถ้าเป็นเรื่องหรือคดีที่รับจากสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้หัวหน้าพนักงานอัยการจ่ายสำนวนให้แก่ทนายความอาสาอาวุโสดำเนินการ โดยจะให้ทนายความอาสาร่วมดำเนินการด้วยก็ได้ กรณีอื่น ๆ ให้พิจารณาจ่ายสำนวนแก่ทนายความอาสาอาวุโส หรือทนายความอาสาตามความเหมาะสม และตามความยากง่ายของรูปคดี

ข้อ 32. เมื่อได้รับสำนวนตามข้อ 31 ให้ทนายความอาสารับดำเนินการให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อคดี

ในกรณีที่เมื่ออาจดำเนินการได้เสร็จภายในวันสิ้นเดือนของเดือนที่ได้รับสำนวนหรือคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการไม่ว่าขั้นตอนใด ให้ทนายความอาสารายงานผลสำนวนระหว่างดำเนินการภายในวันที่ 4 ของเดือนถัดไป จนกว่าคดีจะเสร็จตามแบบที่ สคช. กลาง กำหนด ทั้งนี้ให้หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมายให้พนักงานอัยการ นิติกร หรือเจ้าหน้าที่คอยประสานงาน และติดตามผลทุกกระยะ

ข้อ 33. ให้ทนายความอาสาพึงระมัดระวังมิให้คดีของผู้ขอความช่วยเหลือเกิดความเสื่อมเสียซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ หรือเกิดความเสียหาย

ข้อ 34. ทนายความอาสาผู้ดำเนินคดีจะต้องเสนอหนังสือแจ้งผลคดีต่อหัวหน้าพนักงานอัยการ เพื่อลงนามแจ้งตัวความทราบโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกิน 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง หากคดีใดคดีคำพิพากษาหรือคำสั่งยังไม่ได้ ให้แจ้งผล คำพิพากษาหรือคำสั่งเท่าที่มีอยู่ไปให้ตัวความพิจารณา ก่อน โดยให้รายละเอียดเท่าที่จะทำได้

ข้อ 35. กรณีที่ศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์พิพากษา หรือสั่งให้คดีที่ทนายความอาสาว่าต่างชนะคดีเต็มตามฟ้อง หรือเต็มตามคำร้องขอ หรือกรณีคดีที่ทนายความอาสา แก่ต่างศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง หรือยกคำร้องและรูปคดีไม่มีประเด็น ที่จะอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไป ให้หัวหน้าพนักงานอัยการออกคำสั่งไม่อุทธรณ์ หรือไม่ฎีกา แล้วแจ้งผลคดีให้ตัวความทราบ

คดีที่จะต้องให้ตัวความพิจารณาตกลงใจจะอุทธรณ์ หรือฎีกาหรือไม่ ให้แจ้งผลคดีและฐานะคดีชั้นอุทธรณ์ หรือฎีกาไปยังตัวความ เมื่อตัวความแจ้งความประสงค์มาแล้วให้ทนายความอาสาผู้ดำเนินคดีเสนอความเห็นเพื่อให้หัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณาออกคำสั่งให้อุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ ฎีกา หรือไม่ฎีกา ตามความประสงค์ของตัวความต่อไป

ข้อ 36. ให้หัวหน้าพนักงานอัยการ หรือทนายความอาสา แจ้งผลการดำเนินคดีให้ผู้ขอความช่วยเหลือทราบเป็นคราว ๆ ตามสมควร โดยแจ้งเป็นหนังสือ หรือให้ผู้ขอลงนามทราบไว้ในรายงานคดีก็ได้ และเมื่อถึงที่สุดให้หัวหน้าพนักงานอัยการแจ้งผลคดีให้ผู้ขอความช่วยเหลือทราบโดยเร็ว

ข้อ 37. ในการดำเนินคดี หรือดำเนินการใด ๆ ทางศาล ให้ผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้รับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมศาลทั้งสิ้น

กรณีน่าจะเชื่อว่าผู้ขอไม่มีทรัพย์สินพอที่จะชำระค่าธรรมเนียมศาล ให้ทนายความอาสายื่นคำร้องขอฟ้อง หรือขอต่อสู้อย่างคนอนาถา หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาต หรือมีคำสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้บางส่วนและผู้ขอความช่วยเหลือร้องขอ เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการเห็นว่าผู้ขอเป็นผู้ยากจนไม่มีทรัพย์สินพอที่จะชำระค่าธรรมเนียมได้ ก็ให้หัวหน้าพนักงานอัยการทำ

บันทึกต่ออัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย เพื่อขอเบิกเงินช่วยเหลือจากทางราชการและ
หรือมูลนิธิช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ทุกข์ยาก กรมอัยการ ทั้งหมดหรือบางส่วนได้

ข้อ 38. ในกรณีที่ผู้ขอความช่วยเหลือมีเงินพอชำระค่าฤชาธรรมเนียม ให้ผู้ขอความช่วยเหลือ
นำเงินค่าฤชาธรรมเนียมไปชำระที่ศาลด้วยตนเอง เว้นแต่ในกรณีไม่สะดวกจะให้นิติกร
หรือเจ้าหน้าที่ ที่หัวหน้าพนักงานอัยการมอบหมายหรือทนายความอาสารับเงินค่าธรรมเนียศาล
ดังกล่าวได้โดยออกใบรับไว้เป็นหลักฐาน เพื่อดำเนินการต่อไป

หมวดที่ 3

อำนาจหน้าที่อัยการอุทธรณ์ อัยการฎีกาเขต และอัยการพิเศษประจำเขต

ส่วนที่ 1

อำนาจหน้าที่อัยการอุทธรณ์

ข้อ 39. ให้อัยการอุทธรณ์จังหวัดปฏิบัติราชการใน สคช. จังหวัดด้วย โดยให้มีหน้าที่ให้
คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย จัดทำนิติกรรมสัญญา ประenomข้อพิพาท เผยแพร่ความรู้ทาง
กฎหมายเป็นวิทยากรในการจัดฝึกอบรม หรือสัมมนาเป็นที่ปรึกษา สคช. จังหวัด ปฏิบัติหน้าที่
คุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนตามที่อัยการพิเศษประจำเขตมอบหมาย
และเป็นผู้ช่วยเหลืออัยการพิเศษประจำเขตในการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ สคช.
ในจังหวัดของตน การใดๆ ที่อัยการอุทธรณ์จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการให้ถือเสมือนว่าหัวหน้า
พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการเอง

ในจังหวัดใดที่มี สคช.สาขา ให้อัยการอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ใน สคช.สาขา
เช่นเดียวกับ สคช.จังหวัดด้วย

ข้อ 40. ให้เจ้าหน้าที่ของที่ทำการอัยการอุทธรณ์จังหวัด ลงสารบบต่างหากจาก
สคช.จังหวัด โดยปฏิบัติตามหมวด 1 ส่วนที่ 2 ในระเบียบนี้

ส่วนที่ 2

อำนาจหน้าที่อัยการฎีกาเขต

ข้อ 41. ให้อัยการฎีกาเขตมีหน้าที่ปฏิบัติราชการใน สคช. จังหวัด และ สคช. สาขา โดยเป็นที่ปรึกษา สคช. จังหวัด และ สคช. สาขา ช่วยปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคตามโครงการและแผนปฏิบัติงานของจังหวัดนั้น ๆ และปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาค ตามที่อัยการพิเศษประจำเขตมอบหมาย การใด ๆ ที่อัยการฎีกาเขตเป็นผู้ดำเนินการให้ถือเสมือนว่าหัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อ 42. ให้เจ้าหน้าที่ของที่ทำการอัยการฎีกาเขต ลงสารบบต่างหากจาก สคช. จังหวัด โดยปฏิบัติตามหมวด 1 ส่วนที่ 2 ในระเบียบนี้

ส่วนที่ 3

อำนาจหน้าที่อัยการพิเศษประจำเขต

ข้อ 43. ให้อัยการพิเศษประจำเขตมีหน้าที่กำกับ ควบคุมดูแล ติดตามผลการปฏิบัติงานของ สคช.จังหวัด และ สคช.สาขา ซึ่งอยู่ภายในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบให้ดำเนินการตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด และมีอำนาจมอบหมายงานให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนให้อัยการอุทธรณ์จังหวัด และอัยการฎีกาเขต ดำเนินการตามที่เหมาะสม

หมวดที่ 4

ทนายความอาสา

ส่วนที่ 1

การเป็นนายความอาสา

ข้อ 44.*** ในส่วนกลางให้มีคณะกรรมการทนายความอาสาคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า กทอ. ประกอบด้วย อธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย เป็นประธาน รองอธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย อัยการพิเศษฝ่ายทุกฝ่ายใน สคช. กลาง ผู้แทนจากสำนักงานวิชาการ และผู้แทนจากสำนักงานคดีแพ่ง เป็นกรรมการ

ในต่างจังหวัดให้มีคณะกรรมการทนายความอาสาคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า กทอ.จังหวัด ประกอบด้วย อธิบดีอัยการเขตหรือผู้แทน เป็นประธาน อัยการจังหวัดใน สคช.จังหวัด อัยการจังหวัดใน สคช. สาขา และอัยการจังหวัดประจำกรม (สคช.) เป็นกรรมการ

ให้ กทอ. หรือ กทอ.จังหวัด ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ข้อ 44/1.** เมื่อ สคช. กลาง สคช.จังหวัด หรือ สคช.สาขา เห็นสมควรรับสมัครทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส ให้เสนอ กทอ. หรือ กทอ.จังหวัด เพื่อจัดให้มีการรับสมัครและแต่งตั้ง

ให้ กทอ. หรือ กทอ.จังหวัด กำหนดวันเวลายื่นใบสมัครและวันเวลาสัมภาษณ์ ประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วไปเป็นเวลาพอสมควร

การยื่นใบสมัครให้ยื่นต่อ สคช.กลาง สคช.จังหวัด หรือ สคช.สาขา แล้วแต่กรณีกรณี สคช.สาขาในส่วนกลาง (มีนบุรี) ให้ยื่นสมัครต่อ สคช. สาขาในส่วนกลาง (มีนบุรี) แล้วให้อัยการจังหวัดใน สคช.สาขา เสนอเรื่องผ่าน สคช.กลาง เพื่อดำเนินการเช่นเดียวกับวิธีปฏิบัติของ สคช.กลาง

ข้อ 44/2.*** ผู้สมัครเป็นทนายความอาสาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความพ.ศ. 2528

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

*** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 ข้อ 4

2. มีสัญชาติไทย
3. มีอายุไม่ต่ำกว่า 23 ปี
4. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
5. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
6. ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
7. ไม่เคยเป็นผู้ถูกสั่งให้ออกจากการเป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโสตามระเบียบนี้
8. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน
9. ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
10. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นทนายความอาสา
11. ไม่เป็นผู้เคยถูกสอบสวนคดีมรยาททนายความ และถูกลงโทษฐานประพฤติผิดมรยาททนายความ

ข้อ 44/3. ** ผู้สมัครเป็นทนายความอาวุโสต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้สมัครเป็นทนายความอาสา และเป็นข้าราชการที่ได้รับเงินบำเหน็จหรือบำนาญจากสำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยราชการอื่น หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่อัยการสูงสุดเห็นสมควรรับไว้เป็นทนายความอาวุโส

ข้อ 44/4. ** ผู้ใดประสงค์สมัครเป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโสจะต้องยื่นใบสมัครตามแบบท้ายระเบียบนี้ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบดังนี้

1. สำเนาใบแสดงวุฒิการศึกษา

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

*** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 ข้อ 3

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

2. สำเนาใบอนุญาตให้เป็นนายความ
3. สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประชาชน
4. รูปถ่ายขนาดนิ้วครึ่ง จำนวน 3 รูป
5. ต้องมีหลักฐานการรับรองความประพฤติจากสภาทนายความหรือหน่วยงานต้นสังกัด
6. ผู้สมัครเป็นทนายความอาสาอาวุโสที่มีคุณสมบัติเป็นข้าราชการหรือข้าราชการจากหน่วยราชการอื่น ให้ยื่นใบรับรองการเป็นข้าราชการโดยได้รับเงินบำเหน็จหรือบำนาญจากหน่วยราชการที่เคยสังกัด

ผู้สมัครทนายความอาสาอาวุโสที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ยื่นหนังสือรับรองหรือหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เคยสังกัดหรือสถาบันอันเป็นที่ยอมรับ

ข้อ 44/5. ** ให้ สคช. กลาง สคช.จังหวัด หรือ สคช. สาขา ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานต่างๆ ของผู้สมัคร และดำเนินการสัมภาษณ์ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ กทอ. หรือ กทอ.จังหวัด กำหนด แล้วเสนอให้ กทอ. หรือ กทอ. จังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาว่าควรรับไว้เป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโสหรือไม่

เมื่อ กทอ. หรือ กทอ. จังหวัดเห็นสมควรรับไว้เป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโส ก็ให้เสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งทนายความดังกล่าวเป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโส แล้วแต่กรณี เมื่อได้รับอนุมัติแต่งตั้งแล้วให้ขึ้นทะเบียนเป็นทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโส พร้อมทั้งออกบัตรประจำตัวให้และประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบ

ให้ สคช. จังหวัด หรือ สคช. สาขา ส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวกับทนายความอาสา หรือทนายความอาสาอาวุโสที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วไปให้ สคช. กลาง เพื่อเก็บรวบรวมเป็นหลักฐานข้อมูลด้วย

ข้อ 44/6. ** ทนายความอาสาที่ได้รับแต่งตั้งแล้ว จะต้องทดลองปฏิบัติงานใน สคช. กลาง สคช.จังหวัด หรือ สคช.สาขา เพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ทนายความอาสา ตามระเบียบและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นเวลา 3 เดือน ทั้งนี้ ให้อยู่ในความควบคุมและกำกับ ดูแลของพนักงานอัยการและนิติกรที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพนักงานอัยการ

ให้หัวหน้าพนักงานอัยการ หรือ พนักงานอัยการและนิติกรผู้ได้รับมอบหมายประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานตามแบบการประเมินผลท้ายระเบียบนี้ ว่าทนายความอาสาผู้นั้นมีความรู้ความสามารถและผลการปฏิบัติงานสมควรเป็นทนายความอาสาต่อไปหรือไม่ แล้วรายงาน กทอ. หรือ กทอ. จังหวัด เพื่อพิจารณา

ในกรณีที่ กทอ. หรือ กทอ. จังหวัด พิจารณาผลการประเมินตามวรรคสองแล้วเห็นว่าผลการปฏิบัติงานและความประพฤติของทนายความอาสาไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้เสนอความเห็นต่ออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา

ข้อ 44/7. ** ให้หัวหน้าพนักงานอัยการ และ อัยการจังหวัดประจำกรม (สคช.) ประเมินผลการปฏิบัติงานของทนายความอาสา และทนายความอาสาอาวุโสทุก 6 เดือนตามแบบการประเมินผล แล้วรายงาน กทอ. หรือ กทอ. จังหวัด เพื่อพิจารณา

ในกรณีที่ กทอ. หรือ กทอ. จังหวัด พิจารณาผลการประเมินตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานหรือความประพฤติของทนายความอาสา หรือทนายความอาสาอาวุโส ไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้เสนอความเห็นต่ออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือทนายความอาสาอาวุโส

ข้อ 44/8. ** ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ทนายความอาสาและทนายความอาสาอาวุโสมีบัตรประจำตัวทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโสตามแบบท้ายระเบียบนี้

บัตรประจำตัวทนายความอาสา และ ทนายความอาสาอาวุโส ให้มีอายุตามวาระการปฏิบัติหน้าที่ตาม ข้อ 44/10

ข้อ 44/9. ** ให้ สคช. กลาง สคช. จังหวัด และ สคช. สาขา จัดทำทะเบียนทนายความอาสาและทนายความอาสาอาวุโสตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ 44/10. ** ให้ทนายความอาสาอยู่ในวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งจากอัยการสูงสุด ทนายความอาสาซึ่งพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามวาระ ให้ต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ได้คราวละไม่เกิน 2 ปี

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

ให้ทนายความอาสาอาวุโสอยู่ในวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ 4 ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งจากอัยการสูงสุด ทนายความอาสาอาวุโสซึ่งพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามวาระให้ต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ได้คราวละไม่เกิน 4 ปี

การต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ตามวาระหนึ่งและวาระสองให้หัวหน้าพนักงานอัยการเสนอเรื่องต่อ กทอ. หรือ กทอ.จังหวัด พิจารณาเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ส่วนที่ 2

วินัยและความประพฤติ

ข้อ 45. ** ให้ทนายความอาสา และ ทนายความอาวุโส ปฏิบัติหน้าที่ตามวันเวลาที่กำหนด ในกรณีที่มีเหตุขัดข้องไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวันเวลาดังกล่าวได้ให้แจ้งต่อหัวหน้าพนักงานอัยการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน

ข้อ 45/1. ** ให้หัวหน้าพนักงานอัยการจัดประชุมทนายความอาสาและทนายความอาสาอาวุโสเพื่อพิจารณาการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในกรณีที่ทนายความอาสาหรือทนายความอาสาอาวุโสไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ให้แจ้งเหตุผลต่อหัวหน้าพนักงานอัยการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน

ข้อ 45/2. ** ทนายความอาสา และ ทนายความอาสาอาวุโส ต้องปฏิบัติตนตามระเบียบ คำสั่งโดยเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดวินัย

ข้อ 45/3. ** ทนายความอาสา และ ทนายความอาสาอาวุโส ต้องต้อนรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับความช่วยเหลือโดยไม่ชักช้าและด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ใช้วาจาหยาบคาย ไม่สุภาพ ดุหมั่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงผู้ขอรับความช่วยเหลือ

การใช้วาจาหยาบคาย ไม่สุภาพ ดุหมั่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นการประพฤติผิดวินัย

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

ข้อ 45/4. ** ห้ามทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโสเรียกค่าบริการหรือค่าตอบแทนในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายของ สคช. จากผู้ขอรับความช่วยเหลือ

ข้อ 45/5** ให้หัวหน้าพนักงานอัยการควบคุม กากับ ดูแล ป้องกันมิให้ทนายความอาสา และ ทนายความอาสาอาวุโสประพฤติผิดวินัย และให้ดำเนินการทางวินัยแก่ทนายความอาสา และ ทนายความอาสาอาวุโสในกรณีมีมูลว่าประพฤติผิดวินัย

ข้อ 45/6. ** ทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดใน ส่วนที่ 2 นี้ หรือประพฤติตนไม่สมควรโดยประการอื่นให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย จักต้องได้รับโทษทางวินัย

โทษทางวินัยมี 3 สถานคือ

(1) ตักเตือน

(2) ภาคทัณฑ์

(3) พ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส

ข้อ 45/7. ** การดำเนินการทางวินัยใน สคช. กลาง ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเสนอเรื่องให้อธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมายพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน

ใน สคช. จังหวัด หรือ สคช. สาขา ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเสนอเรื่องให้อธิบดีอัยการเขตพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน

ในกรณีที่ความผิดปรากฏชัดแจ้งจะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

ข้อ 45/8. ** ทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส ผู้ใดประพฤติผิดวินัยให้อัยการสูงสุดสั่งลงโทษ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ หรือให้พ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส กรณีลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส ให้แจ้งสภาทนายความทราบด้วย

ส่วนที่ 3

การพ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา

ข้อ 46. ** ทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส พ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดจากความเป็นทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528
- (4) ครบวาระโดยไม่ได้รับการต่ออายุให้เป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส
- (5) อัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส

ข้อ 47. ** เมื่อทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโสผู้ใดพ้นสภาพการเป็นทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส ให้หัวหน้าพนักงานอัยการรายงานอัยการสูงสุดเพื่อถอนชื่อนั้นออกจากทะเบียนทนายความอาสา และประกาศให้ประชาชนทราบ พร้อมกับเรียกคืนบัตรประจำตัวของทนายความอาสา หรือ ทนายความอาสาอาวุโส

ส่วนที่ 4

สิทธิประโยชน์อันพึงได้ของทนายความอาสา

ข้อ 48. *** การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของทนายความอาสา และทนายความอาสาอาวุโสให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2511 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ประเทศชาติและประชาชน พ.ศ. 2533

หมวดที่ 5

เงินค่าทนายความและค่าใช้จ่าย

** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ข้อ 5

*** แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 ข้อ 3

ส่วนที่ 1

เงินค่าทนายความ

ข้อ 49. เงินค่าทนายความตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ตกเป็นของทนายความอาสาผู้ดำเนินคดี

ในกรณีมีผู้ดำเนินคดีหลายคนให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้จัดแบ่งตามสัดส่วนของงาน

ส่วนที่ 2

เงินค่าใช้จ่าย

ข้อ 50. กรณีพนักงานอัยการ นิติกร หรือเจ้าหน้าที่ ต้องเดินทางไปสอบข้อเท็จจริง หรือรวบรวมพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นใดในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ให้เบิกค่าพาหนะเดินทาง เบี้ยเลี้ยง และค่าที่พัก ได้ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ข้อ 51. กรณีทนายความอาสาต้องเดินทางไปนอกที่ทำการ เพื่อดำเนิน อรรถคดี ที่ศาล หรือเดินทางไปสอบข้อเท็จจริงรวบรวมพยานหลักฐาน หรือดำเนินการประการอื่น ให้ทนายความอาสาเบิกค่าพาหนะเดินทางและค่าตอบแทนแต่ละครั้งได้ ตามระเบียบของ กรมอัยการ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและในการเบิกจ่ายให้ใช้แบบตามที่ กรมอัยการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ 12 เดือนธันวาคม 2533

โกเมน ภัทรภิรมย์

(นายโกเมน ภัทรภิรมย์)

อธิบดีกรมอัยการ